

SAN'AT VA UNING TURLARI

Kamoliddin Begzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti

Tasviriy san'at fakulteti Dastgohli rang tasvir

(Professional ta'lim) yōnalishi 3-bosqich talabasi:

Muhlisa Bozorboyeva Amonjon qizi

Annotatsiya: *San'at" tushunchasi insonning go'zallik qonuniyatlari asosida borliqni badiiy o'zlashtirish (va o'zgartirish)ga qaratilgan yaratuvchilik faoliyati, hamda uning natijasi sifatida vujudga kelgan jami narsalar tushuniladi, ya'ni, go'zallik qonunlari asosida mahorat va did bilan yaratilgan narsalarning hammasi san'atga aloqadordir.*

Tayanch so'z va iboralar: *Tasviriy san'at, tur va janr, ijod, natyurmot, portret, manzara, haykaltaroshlik, kompozitsiya.*

San'at konsepsiyasini nozil ilk muallifi Charlz Bato edi. U inson faoliyatining bu filialiga tasniflanadi bo'lgan butun bir kitobchani yaratilgan. Uning kitobi, "Tasviriy san'at, bir tamoyilga kamaytirish" 1746-yilda chop etilgan. Charlz Bato ular bir necha mezonlar tomonidan belgilanishi mumkin, deb hisoblaydi. Muallif badiiy san'atni qiziqarli deb hisoblaydi. "San'at" tushunchasi san'at, musiqa, she'r, arxitektura, biz har kuni duch bilan ko'plab boshqa narsalarni o'z ichiga oladi. Badiiy faoliyatning har qanday muayyan ijobiy xislatlari bilan xarakterlanadi. Har soha haqiqatga va badiiy vazifalarni takrorlashda maxsus yo'l bor. Odatda san'at uch guruhga bo'linadi: tonik (musiqa va she'riyat); (Arxitektura, rasm va haykal) shaklida; aralash (xoreografiya, aktyorlik, notiqlik san'ati, va boshqalar). San'atning turli shakllari mavjud: bir aniq tasvir qurish (haykaltaroshlik, arxitektura) orqali nozil qilingan fazoviy; ahamiyati real vaqt tarkibi (she'riyat, musiqa) da developable bo'lgan, vaqtincha; fazo-vaqt - ajoyib san'at (tsirk, kino, xoreografiya). Badiiy san'at turlari. Badiiy san'at turlariga rassomlik, musiqa, haykaltaroshlik, kino, teatr kabilarni mansub etamiz. Modomiki biz keng ma'nodagi «san'at» ichida amaliy va badiiy san'at turlarini ajratar ekanmiz, ularning umumlashtiruvchi va farqli jihatlari bo'lishi lozim. Bu o'rinda umumlashtiruvchi jihat shuki, har ikkisi ham go'zallik qonunlari asosida did va mahorat bilan yaratiladi. Farqli jihatlariga kelsak, ulardan eng muhimi shuki, amaliy san'at mahsuloti insonning moddiy ehtiyojlarini qondirishga xizmat qilsa, badiiy san'at namunalari insonning ma'naviy-ruhiy ehtiyojlarini qondirishga qaratilgandir. Demak, amaliy san'at mahsuloti insonning kundalik turmushda foydalanishini ko'zda tutadi, ayni paytda unga zavq beradi. Masalan, kulol ishlagan piyola qanchalik nafis va go'zal bo'lmasin, biz unda choy (umuman, ichimlik) ichamiz. Mohiyat e'tibori bilan nafis ishlangan piyola ham, jo'n piyola ham amaliy foydaliligi jihatidan teng. Biroq nafis ishlangan piyola kishining choy ichishiga vosita bo'lishidan tashqari unga zavq ham beradi, kayfiyatini ko'taradi.

Shunday bo'lsa-da, zavq bag'ishlashlik piyolaning ikkilamchi funksiyasi. Demak, amaliy san'at mahsulotining qimmati birinchi navbatda foydaliligi bilan belgilanadi. Endi qiyos uchun, masalan, qadim yunon haykaltaroshi yaratgan biror bir haykalni olaylik. Haykalni yaratar ekan yunon undan amalda foydalanishni ko'zda tutgan emas. Aytaylik, u o'zi topingan ma'budlardan birining haykalini yaratdi. Haykaltarosh o'sha ma'budni avvalo o'zining tasavvurida yaratdi, ijodiy fantaziya quvvati bilan tasavvur qila olgani obrazda — qotirib qo'yilgan lahzada ma'budning go'zalligi, qudrati, mehriyu-qahrini ko'ra oldi, undan zavqlandi, hayratlandi, unga topindi va ayni shu holatni toshda yo'nib muhladi. Haykalni ko'rar ekan tomoshabin o'sha zavqni, hayratni o'ziga yuqtiradi, haykaldan boshqa maqsadda foydalanishni o'ylamaydi ham. Ko'ramizki, haykal boshqa bir odamning zavqiyu hayratini boshqa odamga ko'chirdi, uning ruhiyatiga oziq berdi. Badiiy san'at turlari. Yuqoridagidan ko'rinadiki, piyola ham, haykal ham go'zallik qonunlari asosida did va mahorat bilan yaratilgan. Ya'ni, amaliy san'at ham, nafis san'at ham estetik faoliyat mahsuli. Insonning go'zallik qonunlari asosida borliqni o'zlashtirish va o'zgartirishga qaratilgan faoliyati estetik faoliyat deb yuritiladi.

Madaniyat va san'at - bu mima?

San'at va qo'l san'atlari va uning turlari. San'at va qo'l san'atlari - san'at badiiy faoliyatining turli sohalarini qamrab oluvchi va mahsulotlar pragmatik tabiat yaratishga qaratilgan keng bo'lim. Bunday mahsulotlar estetik darajasi, odatda, ancha yuqori. hunarmandchilik va bezatish - Kollektiv muddatli san'at ikki xil birlashtiradi. Birinchi amaliy dastur xususiyatlariga ega, ikkinchi inson atrof-muhit bezab uchun mo'ljallangan.

Amaliy san'at - bu nima? Avvalo, u kimning xususiyatlari badiiy uslubi yaqin ob'ektlar bo'lib, ularning maqsadi juda xilma-xil bo'ladi. Guldonlar, ko'zalar, idishlari yoki nozik chinni jamoalari, shuningdek boshqa ko'plab mahsulotlar bezak zal, oshxona, yotoq xonasi va bolalar xonalari mavjud. Ba'zi ob'ektlar asl san'at asarlari bo'lishi va shunga qaramay amaliy san'at toifasiga tegishli mumkin. Amaliy san'at - ustasi nuqtai nazaridan bu nima? qo'lidan materiallardan yasalgan og'ir ijodiy jarayon, yoki oddiy hunarmandchilik? Albatta, u eng yuqori maqtov loyiq san'at asari, deb. Pragmatik maqsadi mahsulot uning amallaridan eksiltmek emas. San'at va qo'l san'atlari - rassomlar va haykaltaroshlar, dizaynerlar va uslubchilar uchun tadbirlar keng. Ayniqsa, bitta nusxasi yaratilgan san'at maxsus asarlar maqtadi. Shu bilan bir vaqtda, ketma-ket ishlab mahsulotlar, suvenirlar sifatida tartiblashtiriladi.

FOYDALINGAN ADABIYOTLAR:

1. Wikipediya
- 2.5-sinf Tasviriy san'at kitobi
- 3.7-sinf Tasviriy san'at kitobi
- 4.Arxiv.uz